

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium Josefa Ressela, Chrudim, Olbrachtova 291
Název a číslo OP	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, CZ. 1.5, Název projektu: Inovace ve vzdělávání na Gymnáziu Chrudim, reg.č.:CZ.1.07/1.5.00/34.0249
Název šablony klíčové aktivity	III/2 Zvyšování kvality výuky prostřednictvím ICT
Tematická oblast (předmět)	Český jazyk a literatura
Název sady vzdělávacích materiálů	Literatura raného novověku.
Jméno tvůrce vzdělávací sady	Mgr. Michal Hanč
Číslo sady	III/2-2-1-12
Anotace	Materiál navazuje na předchozí, představuje národní (českou) větev humanistické literatury a její významné osobnosti – H. z Poděbrad, Ř. Hrubého, V. Kornela ze Všehrd a V. Hájka z Libočan.
Ověřeno ve výuce: ročník, třída, dne, předmět	1. ročník, třída 1.A, dne 2.5. 2012, Český jazyk a literatura

RENESSANCE A HUMANISMUS V ČESKÉ LITERATUŘE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

renes. a human. v české lit.

- dvě linie tvorby:
  - 1) latinský humanismus
  - 2) národní humanismus

národní humanismus

národní humanismus

- zprvu snaha prokázat, že český jazyk je schopen vyjádřit stejné estetické i myšlenkové hodnoty jako latina
→ zpočátku překlady antické a soudobé světové humanistické literatury

Hynek z Poděbrad
(1452 – 1492)

Hynek z Poděbrad

- diplomat, spisovatel, syn krále Jiřího z Poděbrad

překlad Dekameronu

→ lze chápat jako samostatný tvůrčí čin → vlastní vsuvky a připomínky

Veršové o milovníku, Májový sen

→ renesanční milostné básně

Řehoř Hrubý z Jelení
(asi 1460 – 1514)

Řehoř Hrubý z Jelení

- překladatel, spisovatel

překlad Chvály bláznivosti (1513)

→ vůbec první překlad tohoto díla Erasma
Rotterdamského do některého národního
jazyka

národní humanismus

- v době formování humanist. a reformační literatury dochází k výraznému růstu počtu děl, k rozhojnění žánrů, k novému přístupu literární tvorby vůbec → vrchol mezi 20. lety 16. století 20. lety 17. století → **„zlatý věk českého písemnictví“**
- centrální oblast lit. tvorby tvoří **literatura nauková** → odborná x popularizující

Viktorin Kornel ze Všehrd (1460 – 1520)

Viktorin K.
ze Všehrd
† 1520.

Viktorin Kornel

- spisovatel, právník, univerzitní mistr
- narozen v Chrudimi v zámožné měšťanské rodině
- studia na Karlově univerzitě, později její děkan
- od 1487 pracoval u zemského soudu jako úředník – zapisovatel do Zemských desk
= soupis majetku

Viktorin Kornel

spis **O práviech, o súdiech i o dskách
země české knihy devatery** (1499)

- nový právní kodex
- v politickém zápase měšťanstva a šlechty o moc ve státě hájil zájmy měšťanstva

Viktorin Kornel

překlad **Knihy o napravení padlého (od Jana Zlatoústého)** (1501)

→ v předmluvě oslavena krása češtiny a formulován manifest českého národního humanismu

→ čít. s. 82 - 83

Václav Hájek
z Libočan
(? – 1553)

Obr.2

Václav Hájek z Libočan

- kronikář
- původně utrakvistický kněz, později ale konvertoval ke katolictví

Václav Hájek z Libočan

Kronika česká (1541)

- zachyceno období od příchodu Čechů (datuje jej r. 644) do r. 1526 (nástup Habsburků na český trůn)
- podkladem starší kroniky
- obhajoba společenského a nábožen. uspořádání v Čechách 15./16. století (psána údajně na objednávku)

Václav Hájek z Libočan

Kronika česká (1541)

- velká oblíbenost na mnoho století (až do doby národního obrození)
- historická nepřesnost, dnes ceněny především literární kvality díla

Internetové zdroje:

Obr.1

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Viktorin_Kornel_ze_Vsehrd_1862.jpg

/02-05-2012-11.05/

Obr.2

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vaclav_Hajek_z_Libocan_1861.jpg

/04-05-2012-10.17/

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literatura:

- BALAJKA, Bohuš. *Přehledné dějiny literatury I (do devadesátých let 19. století)*. 5. vyd. Praha: Fortuna, 2001. ISBN 80-7168-717-0
- DOLEJŠÍ, Pavel. *Školní slovník českých spisovatelů*. 6. vyd. Pavel Dolejší, nakladatelství a vydavatelství: Humpolec, 2005. ISBN 80-86480-58-5
- HRABÁK, Josef, Eduard PETRŮ, Antonín ŠKARKA a kol. *Dějiny české literatury I, Starší česká literatura*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1959.
- MACHALA, Lubomír, Eduard PETRŮ a kol. *Panorama české literatury*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. ISBN 80-85839-04-0
- PAVERA, Libor a František VŠETIČKA. *Lexikon literárních pojmů*. 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc s.r.o., 2002. ISBN 80-7182-124-1
- SOCHROVÁ, Marie. *Čítanka I. k literatuře v kostce*. Fragment: Havlíčkův Brod, 2006. ISBN 80-7200-973-7

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ